

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/72/2025
Identifikačné číslo spisu:	2321201449
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2321201449.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mesto Šaľa, Námestie Svätej Trojice 7, Šaľa, IČO: 00 306 185, zast. advokátom JUDr. Ondrejom Bartošovičom, so sídlom P. Pázmaňa 2020/30, Šaľa, proti žalovanému: K. J., nar. M., bytom W., zast. advokátom JUDr. Jánom Foltánom, so sídlom SNP 708, Galanta, o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/19/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. novembra 2024 sp. zn. 22Co/1/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. januára 2023 č. k. 8C/19/2021-149 výrokom I. žalobu zamietol; výrokom II. žalovanému priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením súdom prvej inštancie.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 29. mája 2023 č. k. 22Co/5/2023-184 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že súd prvej inštancie neprihliadal pri rozhodovaní o veci na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom strán sporu a vzhľadom k okolnostiam veci je možné napadnuté rozhodnutie súdu považovať za prekvapivé. Napadnuté rozhodnutie je pritom nepresvedčivé a nepreskúmateľné v časti vyhodnotenia konania žalobcu v rozpore s dobrými mravmi.

3. Okresný súd rozsudkom z 2. novembra 2023 č. k. 8C/19/2021-202 žalobu zamietol (výrok I.); žalovanému priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením súdom prvej inštancie (výrok II.).

3.1. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia § 710 ods. 2 a § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. z. o obecnom zriadení (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“).

3.2. Okresný súd dokazovaním zistil, že dňa 17. februára 2020 bola medzi žalobcom ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom uzatvorená nájomná zmluva č. XX/XXXX na dobu určitú od 1. marca 2020 do 28. februára 2021. Podľa čl. VIII. bod 3 zmluvy prenajímateľ môže opakovane uzavrieť s nájomcom zmluvu o nájme bytu, resp. predĺžiť zmluvu o nájme, pokiaľ sú dodržané podmienky uvedené v nájomnej zmluve, najmä plnenie povinností na úhradu nájomného a služieb spojených s nájomom bytu. Žalovaný v predmetnom byte býva viac ako 18 rokov, o čom svedčí aj nájomná zmluva č. X/XX/XXXX uzavretá dňa 15. marca 2005. Listom z 2. marca 2021 žalobca vyzval žalovaného na vypratanie bytu, pričom mu oznámil, že s ním opakovane neuzavrie nájomnú zmluvu. Z oznámenia mestskej polície vyplýva, že nájomníci bytu žalovaného nemiestnym správaním rušili ostatných susedov. Počas kontroly hliadka mestskej polície zistila, že byt obýva už viac ako dva mesiace Q. Q. s rodinou, a tento byt im poskytol žalovaný, ktorý je v zahraničí. Žalovaný v rámci výsluchu uviedol, že v predmetnom byte býva od roku 2002. Spolu s ním v byte býva jeho dcéra, jeho priateľka so svojím synom. Dcéra žalovaného je v opatere svojho otca, pretože jej zdravotný stav si vyžaduje celodennú starostlivosť.

3.3. Súd prvej inštancie poukazujúc na § 3 Občianskeho zákonníka konštatoval (vychádzajúc z rozsudku NS ČR sp. zn. 29Cdo/2909/2010), že ak nájomca uplatňuje skutočnosti rozhodujúce z hľadiska § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, potom sa súdy musia touto obranou zaoberať. Ak je rozpor konania prenajímateľa s dobrými mravmi preukázaný, prichádza do úvahy podľa okolností prípadu diferencovaná ochrana nájomcu aj v situácii, kedy byt užíva bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/1113/2009 s tým, že odopretie ochrany výkonu vlastníckeho práva uplatňovaného v rozpore s dobrými mravmi žalobou na vypratanie bytu sa podľa okolností daného prípadu prejaví buď zamietnutím žaloby alebo tým, že vypratanie bude podmienené zabezpečením bytovej náhrady.

3.4. V dôvodoch zamietnutia žaloby súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný so svojou rodinou v predmetnom byte býva viac ako 18 rokov, pričom nájomné zmluvy s ním boli uzatvárané na dobu určitú. Žalovaný nemá dlh na nájomnom a službách spojených s užívaním bytu, osobne sa stará o ťažko zdravotne postihnutú dcéru, ktorá si vyžaduje celodennú starostlivosť. Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o potreby jej obyvateľov (§ 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb.). Zabezpečenie bývania je jednou zo základných potrieb obyvateľov, o čo zo zákona orgány samosprávy musia dbať. Argumentoval ďalej tým, že v prejednávanej veci oproti sebe stojí právo žalobcu disponovať svojím majetkom a právo žalovaného na ochranu života a zdravia. Právo na ochranu života a zdravia má prednosť pred realizáciou vlastníckych práv. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaného príjem pozostáva z opatrovateľského príspevku, pretože sa stará o svoju zdravotne ťažko postihnutú dcéru. Žalovaný vzhľadom na svoju sociálnu situáciu nemá možnosť si zabezpečiť nájom bytu za trhové nájomné. Náklady na nájomné v mestských bytoch sú podstatne nižšie, ako pri trhovom nájme bytu. V prípade, ak by bolo realizované právo žalobcu, tak žalovaný, resp. jeho rodina, by sa dostal do situácie, keď by bolo vážne ohrozené zdravie a život jeho, aj jeho rodiny. V týchto súvislostiach súd prvej inštancie vyhodnotil konanie žalobcu v rozpore s dobrými mravmi.

3.5. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

4. Krajský súd rozsudkom z 27. novembra 2024 č. k. 22Co/1/2024-231 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný je povinný vypratať byt č. XX na ulici W. do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (I. výrok); žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu prvoinštančného, aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %

(výrok II.).

4.1. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP á contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

4.2. Odvolací súd konštatoval nespornosť vlastníckeho práva žalobcu k predmetnému bytu, pričom nespornou je aj skutočnosť, že nájomná zmluva medzi sporovými stranami bola uzatvorená na dobu určitú od 1. marca 2020 do 28. februára 2021; išlo o nájomný vzťah, opakovane založený po sebe nasledujúcimi nájomnými zmluvami od marca roku 2005. Zdôraznil, že na znovuuzavretie nájomnej zmluvy žalovaný ako nájomca nemal právny nárok, takýto nárok nevyplyva ani zo samotnej zmluvy, ani zo žiadnej právnej normy; bolo preto nedôvodné zaoberať sa posudzovaním oprávnenosti a splnením podmienok na strane žalovaného na opätovné uzatvorenie nájomnej zmluvy. Podstatnou bola skutočnosť, že nájom bol uzatvorený na určitý čas a skončil uplynutím doby, na ktorý bol uzatvorený - teda dňom 28. februára 2021. Právnym dôsledkom zániku nájmu je zásadne povinnosť žalovaného byt vypratať bez zabezpečenia bytovej náhrady. Je nesporné, že do rozhodnutia súdu prvej inštancie žalovaný byt nevypratával. Z uvedeného tak odvolací súd považoval za nepochybné, že žalovaný neoprávnené (bez právneho dôvodu) zadržuje vec, byt vo vlastníctve žalobcu; v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka má preto žalobca právo na vydanie veci - predmetného bytu.

4.3. Krajský súd tiež s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky konštatoval, že všeobecné súdy majú povinnosť najmä s ohľadom na čl. 19 ods. 2, resp. čl. 21 ods. 3 ústavy posudzovať, či nie je uloženie povinnosti vypratať byt bez zabezpečenia bytovej náhrady v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Len s ohľadom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy možnosť neprimeranú tvrdosť, ktorá by v podobných situáciách mohla vzniknúť bezprostredným uskutočnením výkonu práva na vypratanie bytu, zmierniť tým, že povinnosť vypratať byt sa podmieni zabezpečením bytovej náhrady (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR z 10. januára 2013, sp. zn. IV. ÚS 11/2013 a z 10. júla 2001 sp. zn. I. ÚS 13/00).

4.4. Odvolací súd posudzujúc uvedené vzal do úvahy skutočnosť, že žalovaný v predmetnom byte síce býva viac ako 18 rokov, pričom sa stará o ťažko zdravotne postihnutú dcéru, na druhej strane však (ako zistil súd prvej inštancie), hliadka mestskej polície aspoň dvakrát za obdobie ostatného nájmu zistila, že žalovaný sa zdržuje v cudzine a byt prenechal na užívanie príbuzným svojej družky. Hliadka mestskej polície bola tiež volaná nájomníkmi domu, v ktorom sa byt nachádza z dôvodu rušenia spolunažívania v dome nájomníkmi predmetného bytu, aj v tomto prípade sa v byte nezdržiaval žalovaný, ale jeho príbuzná, podľa vyjadrenia ktorej jej byt žalovaný prenechal na užívanie. Odvolací súd nemal dôvod neuveriť záznamom mestskej polície, na rozdiel od tvrdenia družky žalovaného, podľa ktorej jej príbuzná chodila do predmetného bytu len na návštevu v čase, keď tam bola aj družka žalovaného. Vierohodnosť výpovede družky žalovaného spochybňuje práve jej pomer k žalovanému a záujem na výsledku sporu. Odvolací súd ďalej poukázal aj na tie zistenia, že žalovaný bol žalobcom upozornený už v auguste 2020 na skutočnosť, že nájom predmetného bytu skončí dňom 28. februára 2021, a že žalobca nemá povinnosť uzatvoriť s ním opakovane novú nájomnú zmluvu.

4.5. Aplikácia ustanovenia § 126 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka súdom prvej inštancie, ktorý práve s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobu zamietol, bola nesprávna. Odvolací súd dospel po preskúmaní vyššie uvedených skutočností a okolností veci k záveru, že výkon práva žalobcu požadovať vypratanie bytu žalovaným nie je v rozpore s dobrými mravmi a nemožno ani od žalobcu spravodlivo požadovať, aby vypratanie bytu, nájom ktorého skončil 28. februára 2021, bolo podmienené poskytnutím bytovej náhrady žalovanému.

4.6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1, 2 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd v plnom rozsahu zrušil napadnutý

rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5.1. Dovolateľ namietal, že odvolací súd dospel k (nesprávnemu) záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval správne a neprihliadal pri rozhodovaní o veci na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom strán sporu a vzhľadom k okolnostiam veci nesprávne aplikoval ustanovenia § 126 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

5.2. Dovolateľ mal za to, že súd prvej inštancie žalobu o vypratanie bytu dôkladne prejednal v celej šírke v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku; po vykonaní dokazovania a po vecnom vyhodnotení jednotlivých dôkazov správne vyvodil záver o vyprataní bytu. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že medzi sporovými stranami bola uzavretá nájomná zmluva k bytu, a že nájom bol dojednaný na dobu určitú a žalovaný po skončení nájmu byt nevypratal, čo odôvodňoval svojimi sociálnymi pomermi opierajúc sa o dobré mravy. Ak nájomca uplatňuje skutočnosti rozhodujúce z hľadiska § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, potom sa súdy musia touto obranou zaoberať. Ak je rozpor konania prenajímateľa s dobrými mravmi preukázaný, prichádza do úvahy podľa okolností prípadu diferencovaná ochrana nájomcu aj v situácii, kedy byt užíva bez právneho dôvodu (rozsudok NS ČR sp. zn. 29Cdo/2909/2010).

5.3. Počas konania bolo jednoznačne a bez pochybnosti preukázané, že žalovaný ani raz neporušil podmienky nájomnej zmluvy, ako to vyplýva aj z výpovede X. Q., a teda, že uvedený byt nikomu nedal do podnájmu. Je pravdou, že žalovaný v roku 2020 obdržal výpoveď zo strany Mesta Šaľa, avšak túto výpoveď nájomnej zmluvy č. XX/XXXX. žalobca na základe osobného rokovania dňa 10. augusta 2020 zobral v celom rozsahu zobral späť; išlo o nedorozumenie. Na osobnom rokovaní dňa 10. augusta 2020 so žalobcom sa žalovaný dohodol, že K. J., ako nájomca bytu bude pred uplynutím doby nájmu predvolaný na zasadnutie komisie pre sociálne a bytové otázky, ktorá bude posudzovať oprávnenosť a splnenie podmienok na opätovné uzatvorenie nájomnej zmluvy na ďalší rok, ako to vyplýva aj z úradného záznamu z 10. augusta 2020, avšak pán J. do dnešného dňa nebol predvolaný na žiadne zasadnutie komisie pre sociálne a bytové otázky. Uvedené považoval dovolateľ za nekorektné. Žalovaný v byte býva už viac ako 18 rokov so svojou rodinou a dcérou, ktorá je ťažko chorá ako to vyplýva aj z doloženej lekárskej správy.

5.4. Dovolateľ upozornil, že v súčasnosti nemá prácu, jeho príjem spočíva výlučne v opatrovateľskom príspevku, ktorý poberá na svoju ťažko chorú dcéru. Z uvedeného dôvodu žalovaný nemá možnosť sa ani zamestnať a nevedel by zaplatiť ani depozit na nový byt a nedokázal by splácať ani trhovú nájomnú. Žalobca by mal pomáhať svojim obyvateľom a hlavne žalovanému, ktorý spĺňa podmienky na opätovné uzatvorenie nájomnej zmluvy, a ktorý sa stará o svoju chorú dcéru a nie vyhodíť ich na ulicu. Uvedené je podľa názoru dovolateľa v rozpore s dobrými mravmi.

6. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (napr. sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie

sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (napr. sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu namietal, že odvolací súd dospel k (nesprávnemu) záveru, že súd prvej inštancie nepostupoval správne a neprihliadal pri rozhodovaní o veci na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom strán sporu a vzhľadom k okolnostiam veci nesprávne aplikoval ustanovenia § 126 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom zdôrazňoval, že konanie žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi.

13. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní majoritne spochybňoval záver odvolacieho súdu, že výkon práva žalobcu požadovať vypratanie bytu žalovaným nie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom navádzoval vlastné skutkové a právne závery, dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedená námietka dovolateľa predstavuje jeho prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov, skutkovým a právnym záverom, keď sa dovolateľ bez ďalšieho nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že výkon práva žalobcu požadovať vypratanie bytu žalovaným nie je v rozpore s dobrými mravmi, čo nepredstavuje zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Podľa dovolacieho súdu pri posudzovaní výkonu práva žalobcu odvolací súd v praktickom dôsledku uplatnil princípy proporcionality, hodnotiac primeranosť a nevyhnutnosť zásahu do práva žalovaného na obydľie vo vzťahu k legitímnemu cieľu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Odvolací súd sa k dôvodom posúdenia okolností prejednávaneho sporu vyjadril v bode 24. svojho rozhodnutia nasledovne: „Odvolací súd vzal do úvahy skutočnosť, že žalovaný v predmetnom byte býva viac ako 18 rokov, pričom sa stará o ťažko zdravotne postihnutú dcéru, na druhej strane - ako zistil súd prvej inštancie, hliadka mestskej polície aspoň dvakrát za obdobie ostatného nájmu zistila, že žalovaný sa zdržuje v cudzine a byt prenechal na užívanie príbuzným svojej družky. Hliadka mestskej polície bola tiež volaná nájomníkmi domu, v ktorom sa nachádza predmetný byt z dôvodu rušenia spolunažívania v dome nájomníkmi predmetného bytu, aj v tomto prípade sa v byte nezdržiaval žalovaný, ale jeho príbuzná, podľa vyjadrenia

ktorej jej byt žalovaný prenechal na užívanie. Odvolací súd nemal dôvod neuveriť záznamom mestskej polície, na rozdiel od tvrdenia družky žalovaného, podľa ktorej jej príbuzná chodila do predmetného bytu len na návštevu v čase, keď tam bola aj družka žalovaného. Vierohodnosť výpovede družky žalovaného spochybňuje práve jej pomer k žalovanému a záujem na výsledku sporu. Odvolací súd ďalej poukazuje aj na tie zistenia, že žalovaný bol žalobcom upozornený už v auguste 2020 na skutočnosť, že nájom predmetného bytu skončí dňom 28. 02. 2021, a že žalobca nemá povinnosť uzatvoriť s ním opakovane novú nájomnú zmluvu.“ Uloženie povinnosti vypratania bytu predstavuje primeraný a nevyhnutný zásah, ktorý zohľadňuje zistený skutkový stav, v zmysle ktorého „žalovaný sa zdržuje v cudzine a byt prenechal na užívanie príbuzným svojej družky ... že žalovaný bol žalobcom upozornený už v auguste 2020 na skutočnosť, že nájom predmetného bytu skončí dňom 28. 02. 2021, a že žalobca nemá povinnosť uzatvoriť s ním opakovane novú nájomnú zmluvu“, keď zároveň umožňuje žalobcovi uplatniť jeho vlastnícke právo. Z vyššie uvedeného vyplýva, že takýto postup zohľadňuje všetky relevantné okolnosti prípadu, vrátane zákonných podmienok skončenia nájomného vzťahu a sociálnych a zdravotných pomerov žalovaného, resp. jeho rodinných príslušníkov.

15. Pokiaľ dovolateľ v zmysle § 420 písm. f) CSP poukazoval v rámci dovolania na skutočnosť, že okresný súd (ktorý zamietol žalobu) z jednotlivých dôkazov správne vyvodil záver o vyprataní bytu a týmto podľa obsahu (§ 124 CSP) mienil porušenie práva na spravodlivý proces odôvodniť spochybnením procesu obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nesprávnosti v hodnotení výsledkov dokazovania odvolacím súdom, k uvedenému dovolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej je ustálený názor, že nedostatočné zistenie skutočného stavu alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

15.1. Dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné, a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany boli povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999, R 6/2000).

15.2. Procesné oprávnenie navrhovať dôkazy žalovaný v danom spore aj využil, nebolo mu odňaté. Pokiaľ odvolací súd opieral svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotil podľa predstáv žalovaného, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalovanému realizáciu procesných práv priznaných mu Civilným sporovým poriadkom. Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil.

15.3. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porovnaj Števček, M., Ficová, S.,

Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

15.4. Napokon dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného (či skutkového) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

16. Vykonané dokazovanie podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne odôvodňuje závery prijaté odvolacím súdom. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších inštancií nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 CSP, jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti.

17. Pokiaľ dovolacia argumentácia žalovaného smerovala k nesprávnej aplikácii ustanovenia § 126 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Namietaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti dovolací súd na okraj poznamenáva, že žalovaný spôsob právneho posúdenia veci odvolacím súdom ako samostatný dôvod prípustnosti a dôvodnosti dovolania nenamietal.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov zakladajúce zmätočnosťnú vadu a porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudku odvolacieho súdu nevyplyva, preto dovolanie žalovaného ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

19. Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd aplikoval § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Podľa princípu úspechu v dovolacom konaní by trovy dovolacieho konania patrili v dovolacom konaní plne úspešnému žalobcovi. Žalobca si v dovolacom konaní trovy dovolacieho konania

neuplatnil, v dovolacom konaní bol nečinný a z obsahu spisu vyplýva, že mu trovy dovolacieho konania nevznikli, preto mu dovolací súd v súlade so svojou judikatúrou náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.